

Н. В. Орлова

к.е.н., доц.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Майбутнє членство України в Європейському Союзі є пріоритетом зовнішньої політики нашої країни. І сьогодні, коли цей рух схвалюється практично всіма євроінтеграційними структурами, ці питання із розряду зовнішньоекономічних переходять у внутрішні, торкаючись різних сторін суспільного життя. Контури

євроінтеграційних прагнень України пов'язані з суттєвими змінами моделі політичної системи, гармонізацією взаємовідносин законодавчої, виконавчої та судової влади в Україні, вирішенням проблем економічної інтеграції.

Безумовно, більшість теоретичних праць, де виконується аналіз наслідків євроінтеграційних процесів на суспільно-економічне життя України, зосереджує увагу на позитивних аспектах. В економічній сфері це:

- вплив правових реформ (боротьба з корупцією, податкова та фінансова система) на покращення інвестиційного клімату. Навіть зараз, на підготовчому етапі євроінтеграції, Національний банк України, оцінюючи прогноз зростання реального ВВП країни в 2023 році в 4,9%, в якості одного з позитивних факторів вказує на проведення євроінтеграційних реформ [1];

- можливість залучення іноземних інвестицій, які сприяють розвитку інфраструктури, створенню нових робочих місць та підвищенню конкурентоспроможності підприємств;

- відкриття доступу для вітчизняних підприємств на європейський ринок і, як наслідок, можливість зростання обсягів зовнішньої торгівлі;

- впровадження європейських стандартів у різних галузях, включаючи якість продукції та послуг, що повинно сприяти покращенню якості життя населення;

- можливі зміни економічної структури через розвиток таких галузей економіки, як інформаційні технології, зелена енергетика, туризм. За даними міністерства цифрової трансформації, «збільшення цифровізації на 1% приводить до зростання ВВП України на 0,42%. Отже, поступове наближення України до рівня цифровізації ЄС може привести до додаткового зростання ВВП України на 2,4–12,1% (до 15,8 млрд дол. США)» [2].

Однак важливо враховувати, що процес євроінтеграції може бути складним і вимагає зусиль та часу для досягнення позитивних результатів. У цьому процесі виникають виклики, які можуть стримувати економічний розвиток країни. Євроінтеграція впливає на структурні зміни в українській економіці, пропонує нові можливості та виклики для розвитку різних галузей. Ось деякі з основних проблем, які можуть спостерігатися в українській економіці в контексті євроінтеграції.

Головна проблема, яка поки що активно офіційно не висвітлюється – це невизначеність місця України в стратегії європейського економічного розвитку. Існуюча та закріплена десятиріччями система галузевого розподілу ринків в ЄС, потребує пошуку своїх сегментів, які можуть не відповідати нашим сподіванням структурної трансформації в процесі поствоєнної розбудови економіки з акцентом на індустріальний та постіндустріальний розвиток.

Національний план відновлення України [3], який був представлений урядом рік тому, висвітлює завдання щодо європейської інтеграції, передбачає синхронізацію українського законодавства із Копенгагенськими критеріями та забезпечення взаємного доступу до ринків. Тобто процес післявоєнної розбудови розглядається як інструмент досягнення економічної і політичної відповідності України правилам та стандартам ЄС. Але показники економічного розвитку важко об'єктивно оцінити. Бо покладаючи в основу темпи зростання реального ВВП до 2032 року на рівні 7 % на рік, програма не вказує, за рахунок розвитку яких галузей буде реалізований такий досить амбітний проект, а також, чи укладається розвиток саме цих економічних секторів в загальну концепцію розподілу праці між країнами Євросоюзу. Конфліктні ситуації, які виникають сьогодні з країнами-сусідами на аграрному, логістичному ринку, демонструють проблемний характер подальшого пошуку взаємоприйнятних рішень.

Серйозним викликом для підприємницького сектору може стати необхідність адаптації законодавства до стандартів Європейського Союзу, що може призвести до змін у правилах для підприємств. Наприклад, гармонізація вітчизняного законодавства у сфері права інтелектуальної власності з європейськими стандартами, передбачає ефективні способи захисту прав і інтересів правовласників на об'єкти інтелектуальної власності. Це повинно призвести до приваблення інвестицій та розвитку інновацій. Сьогодні українське законодавство в сфері інтелектуальної власності цілком відповідає існуючим світовим стандартам і практично не має прогалин. Головна проблема – в контролі виконання вимог. За умови забезпечення виконання існуючих норм, безумовно, виникнуть проблеми у торговельній галузі, у сфері послуг (напр., ресторанний бізнес), а також у сферах економіки, які належать до креативних

індустрій, зокрема: виробництво та розповсюдження кіно- та відеофільмів, література й видавнича діяльність, мистецтво, дизайн, рекламні агентства, легка промисловість).

Суттєві проблеми для українського бізнесу можуть виникнути внаслідок посилення конкуренції. Відкриття європейського ринку може зробити українські підприємства більш вразливими до конкуренції з боку європейських компаній. Це може призвести до зменшення прибутків та втрати ринкових позицій для деяких галузей. Україна сьогодні має невисокий потенціал конкурентоспроможності та за індексом глобальної конкурентоспроможності у 2019 р. посіла 85-е місце в рейтингу серед 141 країни світу. Інвестиційні проблеми та нестача технологічного обладнання нового покоління сформуєть нерівні умови конкуренції з високорозвиненими європейськими країнами.

Важливо враховувати, що негативні економічні наслідки євроінтеграції, як правило, є тимчасовими, і з часом країна за умови ефективних реформ та заходів щодо підтримки підприємництва, здобуде позитивні результати від інтеграції. Отже, пріоритетним завданням державної економічної політики мають стати впровадження європейських підходів та стандартів до розвитку бізнесу в Україні, формування інституційної системи її забезпечення. Втілення цієї політики повинно здійснюватись паралельно з формуванням національної інноваційної системи.

Список використаної літератури

1. Вплинули євроінтеграція та висока врожайність: НБУ покращив прогноз по ВВП: URL: <https://delo.ua/economy/vplnuli-jevrointegraciya-ta-visoka-vrozainist-nbu-pokrashhiv-prognoz-po-vvp-425791/> (дата звернення: 03.11.2023).